

Laidiens: **23.04.2020., Nr. 79**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2020/79.8**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 231

Rīgā 2020. gada 21. aprīlī (prot. Nr. 26 28. §)

Noteikumi par studiju un studējošo kreditēšanu studijām Latvijā no kredītiestāžu līdzekļiem, kas ir garantēti no valsts budžeta līdzekļiem

*Izdoti saskaņā ar Attīstības finanšu institūcijas likuma
12. panta ceturto daļu,
Augstskolu likuma 79. panta otro daļu
un Izglītības likuma 14. panta 4. punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā piešķir, atmaksā un dzēš studiju un studējošo kredītus no kredītiestāžu līdzekļiem (turpmāk abi kopā – kredīti), kas ir garantēti no valsts budžeta līdzekļiem;

1.2. kredītu garantiju programmas īstenošanas kārtību portfeļgarantijas veidā, finansējumu, kā arī izmaksu attiecināmības nosacījumus un finansējumu pārvaldības izmaksu segšanai.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. aizdevumu portfelis – kredītiestādes izsniegto kredītu darījumu kopums, kurā iekļauti atbilstoši šiem noteikumiem izsniegtie kredīti;

2.2. garantija – akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija Altum" (turpmāk – sabiedrība "Altum") saistības šajos noteikumos noteiktajā apmērā un atbilstoši šim mērķim sabiedrībai "Altum" piešķirtajam valsts budžeta finansējumam segt kredītiestādes zaudējumus, kas radušies, ja kredītņēmējs nepilda saistības par kredītiestādes izsniegto kredītu;

2.3. garantijas likme – procentos izteikta kredītiestādes zaudējumu daļa, ko aizdevumu portfeli iekļautajam kredītam sedz garantija;

2.4. garantiju portfelis – aizdevumu portfeli iekļautajiem kredītiem izsniegto garantiju kopums;

2.5. ierobežotā garantijas likme – procentos izteikta garantiju portfeļa daļa, kuru sedz portfeļgarantija;

2.6. ierobežotā garantijas summa – kredītiestādes aizdevuma portfeļa maksimālā zaudējumu summa, kuru sedz portfeļgarantija. Ierobežoto garantijas summu aprēķina kā kredītiestādes aizdevumu portfeļa (maksimāli izmaksāto kredītu summa), garantijas likmes un ierobežotās garantijas likmes reizinājumu;

2.7. portfeļgarantija – finanšu instruments, kas nodrošina aizdevumu portfeļa zaudējumu segšanu atbilstoši garantijas likmei, nepārsniedzot ierobežotās garantijas summu.

3. Kredītu garantiju pieejamību nodrošina sabiedrība "Altum".

4. Garantiju izsniegšanai un sabiedrības "Altum" pārvaldības izdevumu segšanai izmanto gadskārtējā valsts budžeta likumā Izglītības un zinātnes ministrijas budžetā plānoto finansējumu atbilstoši līgumam, kas noslēgts starp Izglītības un zinātnes ministriju un sabiedrību "Altum".

5. Kredītu garantiju piešķiršanas un informācijas apmaiņas nosacījumus, līguma termiņu, garantijas un portfeļgarantijas nosacījumus, tai skaitā sasniedzamo aizdevumu portfeļa apjomu, kompensāciju izmaksas nosacījumus, garantijas prēmijas apmaksas nosacījumus, ja tāda paredzēta, zaudējumu piedziņas, līguma ieviešanas uzraudzības, kā arī citus nosacījumus nosaka saskaņā ar civiltiesiskajiem līgumiem, kas noslēgti starp sabiedrību "Altum" un Latvijā reģistrētu kredītiestādi, citā Eiropas Savienībā dalībvalstī reģistrētu kredītiestādi, tās filiāli vai ārvalsts kredītiestādes filiāli, kura ir tiesīga sniegt kredītēšanas pakalpojumus Latvijā (turpmāk – kredītiestāde) un kura dalībai portfeļgarantiju programmā tika izvēlēta atbilstoši šo noteikumu 54. un 55. punktam.

II. Kredītēšanas, kredītu un kredītu procentu atmaksas nosacījumi

6. Uz kredītu saņemšanu var pretendēt Augstskolu likuma 45. panta otrajā daļā minētais studējošais, kurš ir imatrikulēts Latvijas augstākās izglītības iestādes akreditētā un licencētā studiju programmā studijām grāda vai kvalifikācijas iegūšanai (turpmāk – arī kredītņēmējs).

7. Studiju kredītu var saņemt pilna laika un nepilna laika studējošie.

8. Studējošā kredītu var saņemt pilna laika un nepilna laika studējošie.

9. Studiju un studējošā kredīta saņemšanai studējošais vēršas kādā no šo noteikumu 5. punktā minētajām kredītiestādēm, kas ir noslēgusi līgumu ar sabiedrību "Altum". To kredītiestāžu sarakstu, kuras izsniedz studiju un studējošo kredītus, publicē Izglītības un zinātnes ministrijas tīmekļvietnē.

10. Studiju kredītu vienlaikus var piešķirt vienas studiju programmas apguvei.

11. Studiju kredīta apmērs vienam studējošam nepārsniedz augstskolas noteikto maksu par studijām.

12. Vienas studiju programmas apgūšanas laikā vienlaikus var piešķirt vienu studējošā kredītu.

13. Studējošā kredīta apmērs vienam studējošam mēnesī nepārsniedz valstī noteikto minimālās mēneša darba algas apmēru kreditlīguma noslēgšanas brīdī, reizinātu ar koeficientu 0,8 (noapaļota summa līdz veselam skaitlim).

14. Studējošā kredītu var izsniegt atkārtoti tā paša studiju līmeņa programmas apgūšanai un secīgai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības, bakalaura, otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības, maģistra un doktorantūras studiju programmas apgūšanai, taču studējošā kredīta atmaksa netiek atlikta un notiek saskaņā ar šo noteikumu 42. punktu. Studējošā kredīta summu var palielināt jau uzsāktās, bet nepabeigtās studiju programmas turpināšanai, ja sākotnēji tas netika paņemts pilnam studiju programmas apgūšanas laikam.

15. Studiju kredītu var izsniegt secīgai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības, bakalaura, otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības, maģistra un doktorantūras studiju programmas apgūšanai. Studiju kredīta atmaksa tādā gadījumā tiek atlikta saskaņā ar šo noteikumu 43. punktu.

16. Studiju kredītu var izsniegt atkārtoti tā paša studiju līmeņa programmas apgūšanai, taču šajā gadījumā pirmā studiju kredīta atmaksa netiek atlikta un notiek saskaņā ar šo noteikumu 42. punktu.
17. Ja studējošais, kuram ir neatmaksāts studiju kredīts, vēršas pēc cita studiju kredīta, kredītiestāde no Valsts izglītības informācijas sistēmas iegūst informāciju par to, kura līmeņa studiju programmas apgūšanai tika piešķirts neatmaksātais kredīts (attiecībā uz kredītiem, kas tika izdoti uz šo noteikumu pamata).
18. Informāciju par neatmaksātā studiju vai studējošā kredīta esību kredītiestāde pārbauda Kredītu reģistrā.
19. Kredītiestāde šo noteikumu 49. punktā noteiktajā kārtībā pārbauda studējošā un pieprasītā kredīta atbilstību šo noteikumu 6., 10., 11., 12., 13., 14., 15. un 16. punktā minētajām prasībām.
20. Kredītiestāde izvērtē studējošā atbilstību šo noteikumu 6., 10., 11., 12., 13., 14., 15. un 16. punktā minētajām prasībām un kredītiestādes kredītpolitikai, pieļaujot, ka studējošam var nebūt pastāvīgu ienākumu, bet viņam nedrīkst būt saistības vai parādi, kas kredītiestādes ieskatā apgrūtinātu studējošā iespējas uzņemties saistības vai atmaksāt kredītu. Šie noteikumi neuzliek pienākumu kredītiestādei sniegt studējošam šajos noteikumos noteiktos kredītēšanas pakalpojumus.
21. Studiju kredītu vai studējošā kredītu izmaksā ne ilgāk par attiecīgās studiju programmas apguvei paredzēto laiku. Studiju pārtraukums netiek ieskaitīts studiju programmas apguvei paredzētajā laikā.
22. Ja studējošais studiju laikā maina studiju programmu, tai skaitā turpina studijas citā augstākās izglītības iestādē, kredītiestāde pārbauda informāciju par studējošo un studijām atbilstoši šo noteikumu 49. punktam, pārlicinoties, vai jaunā studiju programma un studējošā dati atbilst šo noteikumu 6., 10., 11., 12., 13., 14., 15. un 16. punktā minētajiem nosacījumiem. Ja jaunā studiju programma vai studējošā dati neatbilst šiem nosacījumiem, kredītņēmējs sāk kredītu atmaksu atbilstoši šo noteikumu 42. punktam, kā tas ir paredzēts studējošiem, kuri ir izslēgti no studējošo saraksta (eksmatrikulēti) bez diploma.
23. Ja studiju laikā kredītņēmējs maina studiju programmu vai augstākās izglītības iestādi, kurā tiek apgūta attiecīgā studiju programma, kredītu atmaksas termiņš var tikt pagarināts, nepārsniedzot kopējo termiņu atmaksas uzsākšanai – 10 gadus kopš katra tā kredītīguma noslēgšanas brīža, kas ir garantēts ar sabiedrības "Altum" garantiju. Kredītu atmaksu kredītņēmējs uzsāk ar nākamo kalendāra mēnesi pēc 10 gadu termiņa iestāšanās.
24. Studiju kredīta procentus sāk aprēķināt ar kredīta pirmās izmaksas dienu, bet studiju laikā (ieskaitot studiju pārtraukumu, kurš nav garāks par 731 dienu), kā arī 11 mēnešus pēc studiju pabeigšanas (ar diplomu) kredītņēmējs procentus par studiju kredītu nemaksā. Šajā laikā procentus maksā no valsts budžeta līdzekļiem. Studiju kredīta procentus kredītņēmējs sāk maksāt ar divpadsmito mēnesi pēc attiecīgās studiju programmas pabeigšanas (ar diplomu), piemērojot kredītīgumā noteikto aizņēmuma likmi. Ja minētā likme attiecīgajā laikposmā ir augstāka par pieciem procentiem gadā, kredītņēmējs maksā piecu procentu likmi gadā. Starpību starp likmēm sedz no valsts budžeta līdzekļiem. Kredītņēmējiem, kuri tiek eksmatrikulēti bez diploma, starpību starp likmēm, ja tā ir virs pieciem procentiem, nesedz (izņemot eksmatrikulētos kredītņēmējus pēc doktora studiju programmas apguves).
25. Studiju kredīta procentus aprēķina katru mēnesi no kopējās studiju kredīta summas atlikuma (izsniegtās un neatmaksātās summas). Aprēķinātos procentus kredītņēmējs maksā katru mēnesi, ievērojot šajā, kā arī šo noteikumu 24. un 33. punktā minētos nosacījumus.
26. Studiju kredītu kredītiestāde ieskaita attiecīgās augstākās izglītības iestādes norēķinu kontā.
27. Kredītiestāde izmaksā studiju kredītu divas reizes akadēmiskā gada ietvaros kredītīgumā noteiktajos termiņos. Pirmo studiju kredīta summu izmaksā pēc tam, kad kredītiestāde Kredītu reģistrā ir pārbaudījusi, vai ir reģistrēta

informācija par tās noslēgto kredītligumu ar studējošo un vai studējošam nav jau noslēgts kredītligums ar citu kredītiestādi par studiju kredīta piešķiršanu. Ja studējošam jau ir noslēgts kredītligums ar citu kredītiestādi par studiju kredīta piešķiršanu, kredītiestāde kredītligumu ar studējošo neparaksta. Ja kredītligums jau ir noslēgts, kredītiestāde vienpusēji lauž kredītligumu un neizmaksā studiju kredītu.

28. Kredītligums par studējošā kredītu var tikt noslēgts uz visu studiju programmas laiku vai uz īsāku termiņu. Pirms kārtējā akadēmiskā gada sākuma kredītiestāde nosūta kredītņēmējam informāciju par iespēju pārtraukt kredīta turpmāko izsniegšanu.

29. Studējošā kredīta procentu likme kredītņēmējam ir kredītligumā noteiktā aizņēmuma likme. Studējošā kredīta procentus kredītiestāde sāk aprēķināt ar kredīta pirmās izmaksas dienu, bet studējošā kredīta procentus studējošais sāk maksāt ar nākamo mēnesi, piemērojot kredītligumā noteikto procentu likmi. Ja minētā likme attiecīgajā laikposmā ir augstāka par pieciem procentiem gadā, kredītņēmējs maksā piecu procentu likmi gadā. Starpību starp likmēm sedz no valsts budžeta līdzekļiem. Kredītņēmējiem, kuri tiek eksmatrikulēti bez diploma, starpību starp likmēm, ja tā ir virs pieciem procentiem, nepiemēro (izņemot eksmatrikulētos pēc doktora studiju programmas apguves).

30. Studējošā kredītu kredītiestāde 10 mēnešus gadā (izņemot jūliju un augustu) ieskaita katru mēnesi kredītņēmēja norēķinu kontā. Pirmo studējošā kredīta summu izmaksā pēc tam, kad kredītiestāde Kredītu reģistrā ir pārbaudījusi, vai ir reģistrēta informācija par tās noslēgto kredītligumu ar studējošo un vai studējošam jau nav noslēgts kredītligums par studējošā kredīta piešķiršanu ar citu kredītiestādi. Ja studējošam jau ir noslēgts kredītligums ar citu kredītiestādi par studējošā kredīta piešķiršanu, kredītiestāde kredītligumu ar studējošo neparaksta. Ja kredītligums jau ir noslēgts, bet finanšu līdzekļi vēl nav izmaksāti, kredītiestāde vienpusēji lauž kredītligumu un neizmaksā studējošā kredītu.

31. Kredītu procentu likme ir mainīga. Likmi veido fiksētā daļa, kas nepārsniedz 3,5 % gadā, un mainīgā daļa EURIBOR vai tai līdzvērtīgs finanšu naudas tirgus indekss. Ja procentu likmes mainīgā daļa ir ar negatīvu vērtību, tad procentu likmes apmērs ir vienāds ar procentu likmes fiksēto daļu.

32. Kredītus pārtrauc izmaksāt studiju pārtraukuma laikā. Kredītu izmaksu atjauno pēc studiju pārtraukuma, ja kredītņēmējs turpina studijas un studiju pārtraukums kopā nepārsniedz 731 kalendāra dienu un kredītiestāde ir saņēmusi kredītņēmēja pieprasījumu par kredītu izmaksu atsākšanu. Kredītiestāde pārbauda informāciju par studējošo, iestādi un studiju programmu atbilstoši šo noteikumu 49. punktam. Ja studiju pārtraukums pārsniedz 731 kalendāra dienu, taču studējošais nav eksmatrikulēts bez diploma, kredītņēmējs, sākot ar nākamo kalendāra mēnesi, pēc 732. dienas iestāšanās sāk maksāt studiju kredītu procentus un sāk atmaksāt studiju un studējošā kredīta pamatsummu.

33. Ja kredītņēmējs nepabeidz studijas un tiek izslēgts no studējošo saraksta (eksmatrikulēts bez diploma), kredītņēmējs, sākot ar nākamo mēnesi pēc izslēgšanas, maksā studiju kredītligumā noteiktos procentu maksājumus.

34. Ja studijas grāda vai profesionālās kvalifikācijas ieguvei kredītņēmējs turpina citā studiju programmā, kredītu izmaksu atjauno ar to studiju semestri, par kuru kredīti netika izmaksāti.

35. Augstākās izglītības iestādes sadarbībā ar kredītiestādēm bez maksas un ar vienādiem nosacījumiem sniedz studējošiem informāciju par kredītu pieejamību un nosacījumiem augstākās izglītības iestādes tīmekļvietnē vai attiecīgajā izglītības iestādē.